

14. lekce (Bartoňkova skripta)

1. Doplňte participia v příslušném pádě, rodě a čísle

participium præsenti activa	participium perfecti passiva	participium futuri activa
	scriptus	
videnti		
	captarum	
mittente		
	aggressi	
		intellecturae
viventia		
	locutis	
	positum	
absens		
		profutura

2. Doplňte infinitivy

inf. præs. akt.	inf. præs. pas.	inf. pf. akt.	inf. pf. pas.	inf. fut. akt.	inf. fut. pas.
		devoravisse			
	reddi				
	confiteri				
monere					
permittere					
	arbitrari				
capere					
adesse					

3. Měňte zakončení infinitivu podle rodu a čísla uvedeného jména (mimo kontext se jména uvádějí ve tvaru akuzativu):

	infinitiv perfecti passiva	infinitiv futuri activa
<i>laudo</i>	<i>puerum laudatum esse</i>	<i>puellas laudaturas esse</i>
<i>defendo</i>	<i>urbes</i>	<i>cives</i>
<i>loquor</i>	<i>sacerdotem</i>	<i>magistras</i>
<i>sequor</i>	<i>tempora</i>	<i>discipulos</i>
<i>vincio</i>	<i>captivos</i>	<i>milites</i>
<i>colo</i>	<i>deas</i>	<i>me</i>
<i>scribo</i>	<i>carmen</i>	<i>poetas</i>
<i>admoneo</i>	<i>nos</i>	<i>eum</i>
<i>relinquo</i>	<i>me</i>	<i>illa</i>

4. Přeložte akuzativy s infinitivem

Říkají, že vojáci obléhají město.	Říkají, že město je obléháno vojáky.
Říkali / řekli, že vojáci obléhají město.	Říkali / řekli, že město je obléháno vojáky.
Řeknou, že vojáci obléhají město.	Řeknou, že město je obléháno vojáky.

Říkají, že vojáci obléhali/oblehli město.	Říkají, že město bylo obléháno/oblehnuto vojáky.
Říkali / řekli, že vojáci obléhali/oblehli město.	Říkali / řekli, že město bylo obléháno/oblehnuto vojáky.
Řeknou, že vojáci obléhali/oblehli město.	Řeknou, že město bylo obléháno/oblehnuto vojáky.

Říkají, že vojáci budou obléhat/oblehnou město.	Říkají, že město bude obléháno/oblehnuto vojáky.
Říkali / řekli, že vojáci budou obléhat/oblehnou město.	Říkali / řekli, že město bude obléháno/oblehnuto vojáky.
Řeknou, že vojáci budou obléhat/oblehnou město.	Řeknou, že město bude obléháno/oblehnuto vojáky.

5. Doplňte konjunktivy

	Quaero / quaeram ex te	Quaerebam / quaesivi ex te
současnost	quem (<i>laudare</i>)	quem (<i>laudare</i>)
předčasnost		
následnost		
současnost	qui (<i>laudari</i>)	qui (<i>laudari</i>)
předčasnost		
následnost		

6. Dejte do závislosti na uvedených výrazech

1. Quis tecum locutus est?
Quaeremus ex te
Quaesivimus ex te
2. Haec mulieres multa passae sunt.
Nobis narravit
3. Quando domum venisti?
Pater me interrogat
Pater me interrogavit
4. Quando domum venient?
Mater nescit
Mater nesciebat
5. Nolite verberare pueros!
Leges omnibus imperant
6. Multa animalia morientur.
Notum est
7. Quid spondistis?
Ignoramus
Nesciebat
8. Res multo turpior et iniquior videbitur.
Intellegebant
9. Quid hic agis?
Quaerebam ex te
10. Regiones captae ab incolis relinquentur.
Milites sperabant
11. Nihil utile egit.
Non ignorabamus
12. Valetne mater tua?
Nesciebam
13. Quid volunt?
Interroga eos
14. Utrum venies tu an frater tuus?
Interrogabamus
15. Hostes castra nostrorum aggressi sunt.
Imperator animadvertit

7. Rozlište různé typy vazeb u některých sloves. Vytvořte další příklady.

Nescio cur non venerit.

Nescio urbem captam esse.

Nemini dixerunt se tres domus et unam villam habere.

Dic mihi cur mentiaris.

Magistri nobis dicunt ut industrie discamus.

Interrogate illum senatorem cui consul epistulam miserit.

Interrogate illum senatorem cui consul epistulam misit.

Pro vytvoření podobných příkladů použijte např. sloveso *intellego, cognosco, moneo, ...*

8. Z nepřímé řeči vytvořte přímou

1. Quaesivit a me vellemne secum in castra proficisci. (podle Nepos, Hannibal 2, 4, 80)
2. Et primum quaesivit ab eo liceretne sibi ac suis vivere. (Liv. 4, 49, 6)
3. Quaesivi ex eo Kalendis Ianuariis, quibus hominibus et quem ad modum illum agrum esset distributurus. (Cic. De lege agraria II 79, 37)
4. Tum ostendi tabellas Lentulo et quaesivi, cognosceretne signum. (Cic. Cat. III 10, 28)
5. Quaeris qui nunc sit status rerum. (podle Cic. Att. 1, 16, 6)
6. Non possum censere utrum ea res utilis an inutilis sit.
7. Dux militibus imperavit, ne iniussu proelium committerent.
8. Quaesivit ex me pater qualis esset fama. (Cic. Att. 15, 29, 2)
9. Quaesivi de mea Tullia quid egisset. (Cic. fam. 7, 23, 4)
10. Quaeris a me num ego Catilinam metuam. (Cic. Pro Murena 79, pag. 39)
11. Ille homo se quemquam vidisse negat.
12. Passurine haec isti sint, nescio. (Liv. 3, 47, 7)

13. Iste quid ageret nesciebat. (Cic. Verr. II 1, 149)
14. Nescis heri quartum in circo diem ludorum Romanorum fuisse? (Cic. Phil. II 110, 53)
15. Itaque quo me vertam nescio. (Cic. Pro Q. Ligario 1, pag. 84)
16. Nesciebat Fannium Roscio esse socium. (Cic. Pro Q. Roscio Gallo 35, pag. 12)
17. Incolae illius civitatis interrogati sunt utrum se dedere Romanis an pugnare mallent.
18. Cives a magistratibus petiti sunt ut domi manerent.

9. Doplňte zápornku

1. Utinam _____ illo die in senatum venisset!
2. Si erga me gratus esses, _____ id faceres.
3. Quid faciamus? Quem caveamus, quem _____ timeamus?
4. _____ arbores cecideritis!
5. _____ optimus omnium sit, tamen eum valde amat.
6. Parentes e pueris quaerebant, cur in scholam _____ venissent.
7. Quis nostrum eum _____ adiuvisset?
8. _____ aegrotus sis!
9. Quaerebam ex te, cur amico tuo _____ dixeris eum in periculo esse.
10. Iam nox est et amici mei non veniunt. _____ quid mali eis acciderit!
11. Homines liberi _____ essent, nisi verum dicere possent.
12. Cum hostes Romanos vincere _____ possent, legatos de pace ad ducem Romanorum miserunt.
13. Utinam _____ dolores magnos haberet!
14. Nescimus cur nobis _____ adsint.

10. Určete, která z vět je ekvivalentem označeného výrazu

1. Homines morbis gravioribus **affectedi** dis deabusque sacrificia promittebant.
  - a. homines qui morbis gravioribus afficiebantur
  - b. homines qui morbis gravioribus afficiebant
  - c. homines qui morbis gravioribus affecti erant
  - d. homines qui morbis gravioribus affecerant
  - e. homines qui morbis gravioribus affecerunt
2. Noli vituperare hominem **absentem**
  - a. hominem qui aberat
  - b. hominem qui abest
  - c. ut homo absit
  - d. hominem qui aberit
  - e. cum homo abesset
3. Ille homo in senatum Caesarem **occisum** venit.

- a. Ille homo in senatum venit, quod Caesarem occiderat.
  - b. Ille homo in senatum venit, ut Caesarem occideret.
  - c. Ille homo in senatum venit, ne Caesar occideretur.
  - d. Ille homo in senatum ad Caesarem, qui occisus erat, venit.
  - e. Ille homo, cum Caesarem occidisset, in senatum venit.
4. Imperator curabat ne quid militibus **vigilantibus** deesset.
- a. militibus, qui vigilabant
  - b. militibus, qui vigilant
  - c. militibus, ut vigilarent
5. Homines urbem **defensuri** semper a principibus laudabantur.
- a. homines, qui urbem defendent
  - b. homines, qui urbem defendebant
  - c. homines, qui urbem defesuri erant
  - d. homines qui urbem defenderunt
  - e. homines qui urbem defensuri sunt
6. Incolae urbis familiares **mortuos** iuxta viam sepelient.
- a. familiares qui moriebantur
  - b. familiares qui moriuntur
  - c. familiares qui occisi sunt
  - d. familiares qui mortui sunt
  - e. familiares qui mortui erunt
  - f. familiares qui mortui erint
  - g. familiares qui morientur
7. Agri **vastati** saepe iterum coli non possunt.
- a. agri quos vastant
  - b. agri quos vastabant et colebant
  - c. agri qui vastati sunt
  - d. agri non possunt coli ne vastentur
  - e. agri non possunt coli ne vastarentur
8. Milites oppidum **deletum** restituerunt.
- a. oppidum restituerunt ne deleretur
  - b. oppidum quod deletum est
  - c. oppidum qui deletus erat
  - d. oppidum quod deletum erat
  - e. milites restituerunt ut oppidum delerent

11. Doplňte tvary slovesa ire

volo	eo
nolimus	
vult	
mallet	
laudaturus	
este	
voluisti	

velles	
volueritis	
nolemus	
fueram	
fuisse	
proderatis	
potuissemus	

malebatis	
nolui	
voluerunt	
noles	
fuit	
velint	
esses	
laudatum	

nolentes	
velim	
laudans	
fuius	
erunt	
laudatum erat	
noluitis	
noli	

12. Doplňte do vět tvary slovesa ire a jeho složenin

1. Unde illo die (tu, *exire*) _____ ?
2. Quando domum heri (ii, *redire*) _____ ?
3. Cum legati e castris (*exire*) _____ , hostes eos aggressi sunt.
4. Omnes te petunt et orant, ne (*abire*) _____ .
5. Eurydice a serpentis morsu (*obire*) _____ .
6. Utinam ne illo tempore tanta pericula (vos *subire*) _____ .
7. Ea quae rei publicae causa fecerant, silentio non (ego *praeterire*) _____ .
8. Ea quae rei publicae causa fecerint, silentio non (ego *praeterire*) _____ .
9. Caesar pontem fecit, ut milites commode flumen (*transire*) _____ .
10. Notum est multos homines illis temporibus morbis fameque (*perire*) _____ .
11. In deserto multum aquae bibite, ne siti (*perire*) _____ .
12. Non sum nescius quantos labores (tu *subire*, předčasnost) _____ .

13. Roztříd'te tvary sloves venio, venire a vereo, venire

venerunt, venit, venisti, venibis, venieris, venisse, ventum est, veneat, veni, venimus, veniit, venierunt, venero, venibatis, veneunte, ventum erat, veniebamus, venierat, venibunt, venii, veneunt, venientium

14. Přeložte

1. Nehodlám napodobovat lidi, kteří se dopustili nejhanebnějších zločinů.
2. Nebudu napodobovat lidi, kteří se dopustili nejhanebnějších zločinů.
3. Děti, které nehodlaly pilně pracovat, byly kárány rodiči a učiteli.
4. Děti, které pilně nepracovaly, byly kárány rodiči a učiteli.
5. Tázajícímu se člověku bylo odpovězeno: „Nikdy jsem nepřijal a nepřijmu žádné peníze.“
6. Tázajícímu se člověku bylo senátorem odpovězeno: „Nikdy jsem nepřijal a nehodlám přijmout žádné peníze.“
7. Ve válce bylo zabito mnoho vojáků, kteří velmi statečně bojovali proti nepřítelům.

8. Kdy vrátíš knihu, kterou jsem ti poslal po svém příteli (prostřednictvím, tj. *per* + akuzativ)?
9. Kdy hodláš vrátit knihu, kterou jsem ti poslal po svém příteli?
10. Řekni mi, co chceš dělat.
11. Neříkej mi to, co sám dobře vím.
12. Nepřišli jsme bojovat, ale žádat o mír.

15. Přeložte následující souvětí a uveďte, jaké typy vedlejších vět se v nich vyskytují

1. Qui (=et is) cum aquam ex puteo vidisset haustam, terrae motum dixit futurum. (Cic. div. 2, 31)
2. Cum Teanum Sidicinum venissem, C. Messius, familiaris tuus, mihi dixit Caesarem iter habere Capuam et eo ipso die mansurum esse Aeserniae. (podle Cic. Att. 8, 11D, 2)
3. Numquam populus Romanus hic, qui silet, consulem me fecisset, si vestro clamore perturbatum iri arbitraretur. (podle Cic. Pro Rabirio, 18, pag. 64)